

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben nazhoz átvéve:	
Egész évre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 22.

Apponyi Albert gróf hadüzenetei.

A válogatott kifejezésekben annyira otthonos Apponyi Albert gróf vasárnap Temesvárott végre érkezettnek látta az időt, midőn minden hímezés-hámozás nélkül kijelenti, hogy ámitják az országot, hogy be akarják fenni a nemzetet, félre akarják vezetni magát a koronát.

Mielőtt azonban a nemzeti párt vezére ennek a valóságnak nyílt kijelentésére elhatározta volna magát, még meglepetőzik, mondván, hogy nem ő kereste a harcot, mások adták kezébe azt az éles fegyvert, amely öli a hazugságot, képen találja a képmutatást és erőszakot letépi az álarcot a kétszínű alakoskodásról.

»Ezt a helyzetet — ugymond Apponyi — mely a fegyvert nyomja kezünkbe, mely a harcnak minden áldozatait kívánja tőlünk, ezt nem ő teremtette, hanem csak konstataulta, mikor konstatalnia kellett, hogy Magyarország ne menjen vesztébe.«

Ezután lép föl Apponyi kérlelhetetlen vádlóként.

Legelőbb is visszautasítja azt az elene ujabban állítólag legfelsőbb helyen is terjesztett koholmányt, mintha ő, Apponyi, gátolná a 67-es alapon álló pár-

tok egyesülését. Rámutat arra, hogy b. Bánffy, miniszterelnök kormányralépésének első napjaiban kezdett ugyan tárgyalásokat a nemzeti párttal a fuzió iránt, de nem tette azt őszintén, annál kevésbé volt hajlandó Apponyi gróf nemzeti követelményeiből bármi keveset is átvenni.

Hogy Bánffy-Tiszáéknak nem az a politikája, hogy a 67-es alapon álló erőket egyesítsék, azt Apponyi bebizonyíthatta volna azzal is, hogy Bánffy szövetezik Kossuth Ferencz pártjával, melyben republikanusok is vannak, de tüzel-vassal szeretné kiirtani a néppártot, mely programjába a 67-es alapot irta.

Egyébiránt azzal is, amit mondott, bebizonyította Apponyi, hogy csakis Bánffy-Tiszáékon mulik, ha a 67-es alapon álló pártok maig se tömörültek, mert nem akarják megosztani senkivel a hatalmat, mintha csak kiarendálták volna ezt az országot, melynek alkotmányos kormányzását a király koronázási esküjével biztosította.

Második vádja Apponyinak még a főnebbinél is aktuálisabb. Figyelmezteti a választókat, ne higgyenek azoknak a liberális képviselőjelölteknek, kik azt fogják hangoztatni, hogy ők majd a kvóta föl-emelése ellen fognak állást foglalni. Ezt csak azért mondják, hogy a választóktól mandátumot csikarjanak ki, mert ugy-

fondorkodnak és settenkednek, hogy a király legyen kénytelen dönteni ebben a kérdésben. Aki tudja, hogy Bánffy miniszterelnök és társai már hozzájárultak a kvóta emeléséhez és csak az ország fölzudulása miatt nem merték kötelezettségeiket beváltani azzal, hogy javaslatukkal az ország színe elé állottak volna: aki ezt tudja, az keresztül lát azon a páratlanul álló kétszínű játékon, melyet fölfelé s lefelé a kvóta kérdésében üznek.

És ez a kormány akar most bizalmat koldulni az országtól, ez a kormány, amely a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslatnak abból a tervezetéből, melyet Apponyi Albert gróf benyújtott, következetesen kihagyta mindazokat a szakaszokat, melyek a képviselőválasztások tisztaságát volnának biztosítandók; és amely ehelyett a törvénytelenység, az erőszak minden eszközével készül arra, hogy Magyarország minden egyes kerületéből Nyitrát-Stomfát alakítsa.

Apponyi Albert gróf joggal hadat üzent mindez ellen és épen az teszi temesvári beszédét oly kiválón jelentőssé, mivel azt minden hazafi, aki mint ilyen természetszerűleg ellensége minden korrupciónak, magáévá fogja tenni és ez alapon, a hazafias pártok fegyverbarátsága is remélhető.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó férjek.

Irta: KINCIS ISTVÁN.

— Nos hát igenis, kedves Elzám — kezdte Gyöngyössyné, a városi telekkönyvvezető neje — igenis, te férjhez mégy. Hanem hadd lássuk csak, jól megválasztottad-e a te jóvendőbelidet? Milyen ember tulajdonképpen az a Miklós?

— Szép ember — sietett Elza a válaszsza-

— Szép ember? no persze, hogy szép, te bibasz. A leánynak a felöltöztetett szőlőkaró is tetszik, csak vőlegény legyen a neve. Én mást értettem. Azt szeretném tudni, vajjon alkalmazhatom-e rája a házassági katekizmus minden pontját?

— Hát ilyen katekizmus is van?

— Meghiszem én azt, hogy van — felelt önérettel Gyöngyössyné — az enyémet például magam csináltam. Hosszu évek tapasztalatai vannak benne lerakva. Na megállj csak, mindjárt idézem az első pontját:

»A jó férjek sorából törleendő minden hirtelen haragu ember: az amolyan könnyen fortyanó természet. A jó férj legyen szelid, mint a bárány, engedelmes, mint a jó gyerek. Ha valami baj van, teszem például, ha valaki beleköt, azt csak bizza a feleségére. Az asszonyok rendszeren simábban tudják megcsinálni a dolgot. Mert hát lásd, ezek a férfiak mindjárt fegyverre mennek. Pedig tudhatnák, hogy a kard is, meg

a pisztoly is veszedelmes szerszám, könnyen kiüthetik vele az emberfia fogát. Az én Mihályom e tekintetben teljesen osztja elveimet s azért mégis tökéletes gentleman. Hanem a te Miklósod, ha jól emlékszem, csak nem rég is verekedett valakivel.

— Miattam tette — magyarázta ki magát elpirulva Elza — engem védelmezett meg egy másik tolakodása ellen s azzal is azt mutatta, hogy szeret — kimondhatlanul szeret.

— De hiszen az áldóját annak a szerelemnek, ha majd nem talál senkit, kibe belekössön, akkor majd veled kezd veszekedni. A civakodás tudod végtére második természeté válik s neked, kedves hugom, jó formán szavad se lesz majd a háznál.

— Sohse féljen, kedves néni, megegyezünk mi szépen egymás között.

— Bánom is én — morgott még egyet Gyöngyössyné — miattam akár mindennap veszekedhetek. Hanem mindamellett még most is amondó vagyok, becsületes házasság csak ott van, hol a férj ellen nem mond a feleségének.

— Anyámasszony legyen egészen? bigygyesztette föl két ajakát Elza — Piha! Az olyan embert becsülni se tudnám.

— Gyerek vagy, ha mondom, — pattant föl mérgesen a telekkönyvvezetőné — mit értesz te tapasztalt emberek dolgához? Majd ha fejjel egyszer neki futsz a falnak, akkor rázni fogod a felső emeletedet, miért hogy te is nem tettél olyan anyámasszony emberre szert, a milyen az én Mihályom.

Gyöngyössyné tűzbe jött. Elza jónak látta kicsit alább hagyni a tüzeléssel s a párbeszéd félbemaradt. A menyasszony ajánlotta magát. Három nap múlva ismét találkoztak. A bérlőnél tartottak nénapot s arra hivatalosak voltak valamennyien.

Az estély fényesen sikerült, csak a végét zavarta meg egy kellemetlen incidens.

Gyöngyössyné szokott kritizálásával belekötött a bérlőnébe, ebből szóváltás támadt s a lármára odaszereződött a bérlő. Német ember volt, de olyan, kit egy gyufaszállal meg lehet gyújtani. Most sem teketóriázott sokat, egyszerűen odaállott Gyöngyössyné elé s azt mondta:

— Ilyen jeleneteket kikérek magamnak tulajdon házamnál.

A telekkönyvvezetőné ez a megaláztatás kihozta a sodrából.

— Hol a férjem? kérdé remegő hangon.

— Itt vagyok, no — volt a válasz — parancsolsz galambom?

— Elégtételt énnekem! itt sértegetnek. Karodra van szükségem.

Gyöngyössy Mihály nem mondatta magának a dolgot kétszer, hanem egész együgyűséggel felajánlotta nejeének karját. Fogózzék csak bele.

A nőt az ájuldozás környékezte. Ellökte férje karját s Elzába kapaszkodott.

— Kísérj haza, édes gyermekem — nyögte magánkivül

Elza nem tehetett egyebet, minthogy engedelmeskedett. Lekísérte Gyöngyössynét a lépcsőkön, beleültek a kocsiába és hazahajtott-

Tisztelges bibornok-püspökünknel.

Tegnap volt 23 éve annak, hogy dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspököt a bold. Simor János nagynevű bibornok-hercegreprimás Esztergomban püspökké szentelte.

Ezen örvendetes évforduló a kath. egyház törvényei szerint az egész egyházmegyében a megyés főpásztorért könyörgő ünnepélyes istentisztelettel ünnepeltetik és a püspökké szentelés levén a főpásztor és papsága s megyéje között a lelki atyai s fiú viszony alapja: az ily ünnep az atya-fiú benső viszonyból fakadó gyöngéd érzelmek egész árját fakasztja fel.

Az örvendetes évforduló alkalmából vasárnap délelőtt üdvözlő tisztelgések voltak bibornok-püspökünknel. Született tanácsa a váradi káptalan s a lelki pásztori teendőik által nem akadályozott központi papság élén dr. *Nogáll* János folsz. püspök, nagy-prépost köszöntötte a bibornokot. Klasszikus üdvözlésében mesterileg domborította ki vázlatosan a bibornok jellemének főpásztori buzgóságainak, életének, alkotásainak, kitünőségeinek azon vonásait, melyek megyszerte, országszerte és világszerte dicsőségben hordozzák széjjel nevét, melyek által 23 éves püspöksége alatt annyi áldás és fény áradott egyházra, hazára s különösen 10-ik éve Sz. László megyéjére.

A jó Isten bőséges áldását esdette drága életére s kifejezte lángoló szeretetüket, hódoló tiszteletüket, törhetetlen ragaszkodásukat s odaadó hűségüket.

A bibornok mélyen meghatva köszönte az üdvözlőket. Felemlítette, hogy 23 év előtt, mikor apostol-utóddá szentelték, gyengélkedő egészsége miatt nem remélte, hogy a jó Isten irgalmassága s kegyelme, a pásztorok égi pásztorai annyi ideig fogja általa kormányoztatni nyájának részeit. Ebben hivi imáinak, főleg pedig szeretett káptalanja és papsága imáinak és segítségének is nagy része volt, amire most, midőn öregségével erői is fogynak, még inkább szüksége lesz és lelke mélyéből meg van győződve, hogy ezt — a mai nap is oly kedvesen megnyilatkozott szeretet is ennek hirdetője — nem is fogják megvonni tőle soha.

Az egész tisztelgésen a kedves családiaság bája ömlött el. A két beszédet követő társalgás közben felemlítette a bibornok *Nogáll*

tak. Csak otthon vették észre, hogy Gyöngyössy se maradt el tőlük. Velük együtt lépett a szobába.

A felindult nő haraggal dobott le magáról minden felöltőt s azután odaállott férje elé.

— És te tőröd azt, mit ma rajtam elkövettek? — Kiáltott magánkívül.

— Hát mit csináljak, kedvesem? mondd, beszélj. A kedvedért mindent megteszek — volt az ijedt válasz.

— Ne kérdezz, hanem tégy.

— De mit tegyek?

— Mit? — kacagott föl keserűen az asszony — még azt is én mondjam meg? Nem elég, hogy ott szegyenkeztem veled s még most sem akarsz megérteni?

— Csak olyan furcsán ne beszéljél. Hadd halljam hát egyszer mit akarsz? mi a kívánságod?

— Én feleséged vagyok s neked kötelességed mint férjemnek engem minden inzulzus ellen megvédeni.

— Szívesen megteszem — csitította Gyöngyössy a haragos asszonyt — csak azt mondd meg, mivel védelmezhetlek meg?

— Pisztoollyal, karddal, vagy nem bánom akármivel. Párhajra hívod ki azt a bérlőt; hadd tudja meg a német, hogyan kell Magyarországon nőkkel bánni.

A telekkönyvvezető csak rázta erre a fejét.

— Micsod? s te még habozol? — tört ki a harag a nőb.

János püspök urnak, a Sz. Vinceze-intézet alapítójának, hogy éppen aznap írta alá a Sz. Vinceze-intézet alapító levelét, még pedig *arany tollal*, melyet ajándékol kapott már régebben, de a melyet ezen alapító levél megerősítésekor ma használt legelőször. Huszonhárom éves püspöksége alatt *egy embertől a Szent-Vinceze-intézet a legnagyobb szerű alkotás, melynek az alapító-levellet hetvennyolcz ezer és pár száz frtnyi alapítókéjét is átadta az alapító*, mit mint főpásztornak megerősítése szerencséje volt.

*

A délelőtti folyamán *Dencs* János tb. kanonok, központi esperes-tanfelügyelő is kifejezte kerülete nevében hódoló tiszteletét, szeretetét, s üdvözlőit, mivel hétfőn, mikorra a kerület testületi tisztelgése kitűzve volt, vasárnapi teendők miatt, a bibornok el volt utazandó.

Czáfolat.

Egyik helybeli lap (»Nagyvárad«) mult vasárnapi számában a róm. kath. klerus körében állítólag történt személyzeti változásoknak egész sorozatát közli. Illetékes helyről fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy a határozott tények gyanánt előadott személyi hírek merő kombinációk, melyekről pár nap alatt nyilvánvaló lesz, mily nagy mértékben nem találtak el az igazat.

Ismerjük azt a modern hírlapírói morált, mely megengedhetőnek tartja k ö z ü g y e k b e n kombinációknak tényként való közlésével kiugratni egyet-mást, a mi a nyilvános megvitatásoknak tárgya, a mit a közönségnek mielőbb tudni joga van: hanem még ezen moral alapján is járja-e, illik-e ily személyi híreket költetni, vagy ilyenekkel egy lapot felültetni? az olvasó közönség ítéletére bizzuk.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Schöber Ernő, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, miniszterelnök, Perczel Dezső, Dániel Ernő, Erdély Sándor.

— Semmit sem habozom — felelt Gyöngyössy öreg megnyugvással — inkább komolyan el vagyok határozva, hogy puska megkérdelem ki nem állok. S ha minden istráng szakad, akkor sem állok ki: Vagy nem tudod, asszony, hogy olyankor a kardot meg is élesítik, a pisztolynak meg magja is van?

— A föld alá bujom egyszerre — törte az asszony — a gyáva lélek! Az anyámasszony ember! El a színem elől, különben...

Gyöngyössy nem tudta befejezni s az engedelmességhez szokott férj máris szépen meghajtottta magát s távozás közben még vissza szólt:

— S ha netalán valamiben a segítségemre szorúlnál, galambom, szívesen rendelkezésemre állok minden pillanatban.

Ez már a soknál is több volt. Gyöngyössy né a guta félméterről kerülgette. Pedig most még Elza fordult fölül.

— Nos ezek a házassági katekizmus szerint az igazi jó férjek? — kérdé czélzatos naitással.

A telekkönyvvezetőné fölugrott, mintha a kigyó csipte volna meg. Szegény leány már azt hitte, dühös hadd el haddra lehet elkészülve. De a mérges asszony tudott magán uralkodni. Ajkába harapott s erőltetett higgadsággal mondta:

— Ehhez te nem értesz; eredj inkább haza és feküdjél le, gyermekem.

Elnök: délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja Balázs Antal, Horváth Béla és Ugron Zoltán leveleit, melyben szabadságot kérnek.

A kért szabadságot megadják.

Bemutat több kérvényt, melyeket kiadnak a kérvényi bizottságnak.

Bemutatja azok névsorát, akik a mult névsor-olvasásnál nem voltak jelen, de távolmaradásukat igazolták. Kérdi, hogy kívánják-e a házszabályok azon rendelkezését érvényesíteni, mely az indokolatlanul távolmaradó képviselőkre pénzbírságot ró. (Felkiáltások: Nem!)

Bánffy Dezső báró, miniszterelnök: A honvédelmi miniszter távollétében bemutatja az 1897. évi ujoncz jutalék megállapításáról szóló törvényjavaslatot.

Pulszky Ágost pár szóval indokolja azon indítványát, melyben a Budapestben megtartandó gyorsíró kongresszus czéljaira 500 forint segély megszavazását javasolja.

Elnök: Kívánja a Ház napirendre tűzni az indítványt. (Felkiáltások: Igen!) Az ülés végén fogják megállapítani, hogy mikor tűzessék ki a javaslat érdemleges tárgyalásra.

A vitás halastó.

Schöber Ernő, előadó: A törvényjavaslat Magyarország és Ausztria között a Magas Tárában közel egy század óta megújuló határvilongást megszüntetni és ezen vitás kérdést végérvényesen eldönteni, miért is a javaslatot elfogadásra ajánlja.

A Ház Gácsország és Szepesvármegye szélén, az u. n. Halastó körüli területen az országos határvonalnak bíróság által leendő megállapítására vonatkozó törvényjavaslatot elfogadja.

Az 1886. évi VIII. t. cz. kiegészítése.

Veszter Imre, előadó: Az igazságügyi bizottság magáévá tette azon elvet, mely szerint a régi időkben közjogi kiváltságokat nyert családok most élő tagjainak menthető mulasztása miatt ezektől s ezek jövő nemzedékéről az egyszer jogszerűleg megszerzett nagyfontosságú jogositványt elvonni nagy méltánytalanság lenne, miért az 1886. évi VIII. t. cz. kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja.

A Ház a törvényjavaslatot vita nélkül megszavazza.

A Ház ezután *Veszter* Imre előadása alapján vita nélkül elfogadja az 1892—97-iki országgyűlés tartama alatt a főrendiházban örökös tagsági jogot nyert családok névjegyzékének törvénybe iktatásáról szóló, valamint az svájci szövetséggel Bennisben 1896. márczius hó 10-én a büntetettek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés becikkelyezéséről, valamint *Schöber* Ernő előadása mellett »A Nagy-Küküllő vármegyében fekvő Alsó-Rábos községhez tartozó és Zombor község tulajdonát képező 560 hold erdőségnek az Udvarhely vármegyéhez tartozó Zombor községhez való átkebelezése tárgyában és Heves vármegyébéli Bossnyó község területéből a Saskó folyó balpartján levő területrészeknek Borsod vármegyébe való kebelezése tárgyában szóló törvényjavaslatokat.

Viczinális vasutak.

Bethlen Balázs gr. előadása alapján elfogadja a Ház a szeged-karlovai helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló javaslatot.

A sopron-pozsonyi helyi érdekű vasutról szóló törvényjavaslatnál *Pázmándy* Dénes mellőzni kéri, mert az nem fog javára válni sem az ottani lakosságnak, sem az országnak, sem pedig a magyar nyelvnek.

Fabiny Teofil a vasut engedélyezését javasolja;

Bolgár Ferencz szintén elfogadja a javaslatot, visszautasítva *Pázmándy* Dénes vádját, mintha Sopron város német volna és e vasut még inkább germanizálná az ottani lakosságot.

Pázmándy Dénes személyes kérdésben szól s *Bolgárral* szemben félreértett szavai: igazítja helyre.

Thaly Kálmán kívánatosnak tartja hogy Pozsony és Sopron, nyugati Magyarországon két

kulturális központja, összeköttetésbe hozassék, de tekintetbe véve a Pázmány által fölhozottakat azt javasolja, hogy a javaslat utasíttassék vissza a bizottsághoz.

Fabiny Teofil köszönetet mond Pázmándynak, hogy második felszólalásában Pozsony lakóinak hazafiasságát elismeri.

Reiter János a vasut engedélyezése mellett van.

Dániel Ernő keresk. miniszter, polemizál az engedélyezés ellenzőivel: főleg pedig Pázmándyval s elfogadásra ajánlja az engedélyezést.

Bethlen Balázs gróf felszólalása után a Ház a törvényjavaslatot elfogadta.

A **fertő vidéki** h. é. vasut engedélyezésénél **Pázmándy** Dénes azt javasolja, hogy az erre vonatkozó engedélyezés, úgy amint kontemplálva van, ne fogadtassék el.

Dániel Ernő keresk. miniszter felel Pázmándynak, megzafolni igyekszik az általa a vasut engedélyezése ellen fölhozott érveket, végül az engedélyezés elfogadását kéri.

A zalathna-kénesdi, a budapest-esztergomi, a szegvár-bátaszéki, a viljso-kápolnai-noskovcei és a székesfehérvár-sárbogárdi h. é. vasutak engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat a Ház vita nélkül megszavazza.

Elnök: A holnapi rendre kitűzi a ma elfogadott törvényjavaslatok tárgyalását és ugyancsak holnap fog felelni a miniszterelnök és a kereskedelmi miniszter több interpellációra. Az ülést 5 percre felfüggeszti.

(Szünet után)

Miniszterelnöki válaszok.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök: Válaszol Szluha István képviselő által »a közönséget ért rendkívüli elemi csapások tárgyában« a kormányhoz intézett interpellációra. Kétségtelen, hogy az 1896. gazdasági év valami kedvezőnek nem mondható.

Az általános esőzések, a zivatarok és jég-esők tetemes károkat okoztak, nemkülönben az állati járványok is. De az egyes vidékeken okozott károk még sem oly nagyok, hogy általános országos csapásról lehetne szólni.

A kormány mindazonáltal foglalkozott e kérdéssel és elhatározta, hogy mindent megtesz a sújtott vidékek nyomorának enyhítésére. Így az adó tekintetében a sújtott vidékeken a kormány az adóvéghajtást beszüntette és a jövő év augusztus haváig adott fizetési halasztást.

A beérkezendő inségkölcson iránti folyamodványokra nézve a kormány intézkedett az iránt, hogy a szabályoknak megfelelőleg az inség-kölcson azonnal kiadassék. Intézkedett a kormány az iránt is, hogy ha annak szüksége fölmerül, az inség enyhítésére a társadalmi akció is megindíttassék. Kéri a válasz tudomásul vételét.

Szluha István: A választ tudomásul veszi.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök: Felel Ugron Gábor interpellációjára, melyet az orosz cár bécsi látogatása tárgyában intézett hozzá.

Az Osztrák-Magyar monarchia és Oroszország politikája egyező. A hármasszövetség egész tartalmában fönnáll s hasonló gondolkodásu hatalmakkal a hármasszövetséghez való csatlakozása a kedvező politikai helyzetre vall. A Balkán-félszigeten pedig a status quot akarják fentartani, úgy Oroszország, mint Ausztria-Magyarország.

Ugron Gábor: A miniszterelnök válasza csak azon kérdésekre szorítkozik, melyeket hozzá intézett. Többet nem követelhet. Mindazonáltal megjegyzi, hogy a Balkán államok politikáját nem a mi államunk mozgatja.

Ha a Balkán a status quo fentartását akarják, mi az oka mégis annak, hogy ott folytonos zavargások vannak. A parlamentnek lesz alkalma e kérdésben máskor is nyilatkozni miért is a választ tudomásul veszi.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Elnök: A holnapi ülés napirendje meg lévén állapítva az ülést bezárja.

Ülés vége délután egy órakor.

Uj kath. kör Biharmegyében.

Az egész országban a kath. öntudat erősebb felébredésével sűrű egymásutánban keletkeztek a katolikus olvasó körök.

Biharmegyében Nagyváradon kívül szintén létesítettek ilyen üdvös czélú köröket, a melyeknek feladata a felebaráti szeretett ápolásán kívül a katolikus vallás védelme, hitélet fejlesztése, polgári érdekek érvényesítése, a hazaszeretet ápolása és egymásnak kölcsönös gyámolítása.

A legifjabb biharmegyei kör megnyitási ünnepélye vasárnap impozáns módon folyt le a szomszédos Mező-Keresztes községben. Igen helyesen volt az időpont megválasztva, hogy a templomszentelés ünnepélyével kapcsolatosan nyíssák meg az új kath. kört.

A bucsu-ünnep.

A boldogemlékü **Szaniszló** Ferencz nagyváradai püspök kifogyhatlan bőkezűségéből emelt kath. templom a szt. kereszt tiszteletére van szentelve s így vasárnap volt a bucsu a községben.

A bucsura sokan jöttek el körmenettel Furtáról és Mező-Peterdről. A templom zsufolásig megtelt hívekkel; ott láttuk a község előkelőségeit teljes számban.

Reggel 10 óra előtt szent beszédet mondott **Rézman** Márton m.-peterdi plébános a szent keresztéről. Szépen magyarázta Krisztus keresztjét és az emberek, az élet keresztjét.

A prédikáció után **Veni Sancte** volt, majd **Palotay** László kanonok szent misét tartott, **Alacs** Károly m.-keresztesi plébános **Rézman** Márton m.-peterdi plébános és **dr. Vucskics** Gyula theologiai tanár segédlete mellett.

A kath. kör helyiségének megáldása.

Az ünnepélyes isteni tisztelet után **Alacs** Károly plébános, az új kör elnöke, teljes egyházi ornátusban megáldotta a kör helyiségét, a tagok jelenlétében.

A mező-keresztesi kath. kör helyisége, mely **Schlauch** Lőrincz bibornok püspök bőkezűségének köszöni létét, közvetlen a templom szomszédságában van. Két szobából áll, a megfelelő számu asztalokkal, székekkel. Az elnökség most fog gondoskodni könyvtárról, hogy a tagok családtagjainak is kellemes, erkölcsös szórakozást nyújthasson.

*

Délben a plébánia lakba ebédre hívta meg **Alacs** Károly plébános a község előkelőségeit; ott voltak felekezeti különbség nélkül a hatóságok, hivatalok tisztikara, továbbá Nagyváradról és a környékről sokan.

Természetesen a gazdag lakomán az ősi szokáshoz híven, nem hiányoztak a pohárköszöntők sem. **Ertsey** Dezső főszolgabíró lelkes szavakkal éltette a kath. egyház jelenlevő főpapját: **Palotay** László kanonokot.

Rövid vártatva **Palotay** László kanonok állott fel s felemlítette, hogy a m.-keresztesi kath. templom építése után, mint b. e. **Szaniszló** püspök udvari papja, ő hirdette azon templomban először az Isten igéjét. Örömmel látja itt együtt Mező-Keresztes előkelőségeit, felekezetenküliség nélkül. Erre a jó egyetértésre üríti poharát.

Csomák János furtai esperes-plébános meleg szavakban éltette **dr. Schlauch** Lőrincz biboros püspököt, kívánva, hogy az Isteu tartsa meg ő Eminenciáját hosszú évekig, az egyházmegye, a magyar Sion és a hazánk díszére. — Ugyancsak **Csomák** János lelkesen üdvözölte a házi gazdát: **Alacs** Károlyt s egészségéért ivott.

Végül **dr. Vucskics** Gyula emelt poharat s éltette a házi gazda szeretetreméltó nő rokonait, akik a gazdag lakoma sikerén fáradoztak.

A kedélyes társaság még együtt maradt délután 3 óra utánig, a mikorra a kör megnyitását kitűzték.

A kath. kör megnyitó ünnepélye.

Az új kath. kör épületén nemzeti lobogó volt kitűzve; a helyiséget pedig csinosan felszítették koszorúkkal s apró nemzeti zászlócskákkal, a melyek mindenikén »Isten áldd meg a magyart« felirat volt.

A plébánilakban időző **Palotay** László kanonok urat egy küldöttség hívta meg a kör helyiségébe, aki a többi vendégektől kísérve átment az ünnepélyes megnyitásra.

A kör helyisége zsufolásig megtelt a kör tagjaival s a vendégekkel; ott volt a főszolgabíróval együtt a község színe-java; az iskolás gyermekek is.

A lélekemelő, szép ünnepélyt az iskolai növendékek és a közönség »Hol szent Péter« hymnus eléneklésével kezdték meg.

Ennek elhangzása után **Alacs** Károly plébános, a kör elnöke szólalt fel s a következő csinos beszédet mondotta:

Nagyságos és Főtisztelendő kanonok ur!

Mindenekelőtt örömmel üdvözlöm mint a mező-keresztesi kath. kör elnöke híveim nevében nagyságodat e mai napon, melyen ünnepélyesen óhajtjuk kath. kisdud körünket megnyitni és ez ünnepélyesség végrehajtására nagyságodat hívtuk meg, mint a nagyváradai kath. kör egyházi elnökét, mert mi a nagyváradai kath. körrel mindenben egyek akarunk lenni, együtt érezünk és egy czélt tűztünk szemünk elé, megismerni, támogatni egymást s mint tisztán társadalmi és erkölcsi intézmény csakis erkölcsi eszközökkel törekszünk céljainkat megvalósítani és így szent lesz e hely nekünk; a templom után a legszentebb, ahol egybegyűlünk, hogy a kath. vallás alapját képező szeretet ébresztésére a társas összejövetel által minél nagyobb hatást gyakorolhassunk. A mi egyetünk összejövő helye a kath. hitéletnek, mely a társadalommal ellenkezésbe jönni nem akar, ellenfeleket felállítani nem óhajt, hanem inkább mindenben ami nemes, tiszta és erkölcsös a közéletben, előharcos kíván lenni.

Ezen egyet megnyitására hívtuk meg nagyságodat azon bizalommal, hogy a mező-keresztesi kath. kört a nagyváradai kath. kör fiókjának tekintve, hol arra szükségünkben bennünket támogatni sziveskedik. Kérem nagyságodat kegyeskedjék most kath. körünket ünnepélyesen megnyitni.

Az elnök beszéde után **Palotay** László kanonok hosszabb, remek beszéddel nyitotta meg az ülést.

Palotay kanonok megnyitó beszéde.

Szívből enged — ugymond — a felszólításnak, mert tudja, hogy a megalakított katolikus kört nemes, magasztos czél vezérli.

Majd megemlékezik a szent keresztéről, a mely a magyar nép erőssége, védője volt egy ezred éven át.

A remek beszédből közöljük a következőket:

Sok adatot jegyzett fel a történelem az utókornak a millenniumról: s nem utolsó ezek közt a katolikus magyaroknak a millennium méltó megünneplésében nyilvánított lelkesülése; lelkesültünk templomainkban hálát adva Istennek édes magyar hazánk fenntartásáért; lelkesültünk nyilvánosan tartott ünnepélyeink alatt hallgatva a hazára vonatkozó szebbnél-szebb szavallati előadásokat és ezernyi ajaktól lelkesülten zengeni hazádnak rendületlenül légy híve óh magyar, mert ki hazájának ezredéves fennállásán nem örvend s fennállásáért hálát nem ad az isteni gondviselésnek, az nem szereti azt a földet, mely őtet szülte és nevelte, mert bátran mondhatjuk: Istennek különös csodája, hogy e haza, melynek minden talp- alatti földje honfi vértől ázott, oly sok küzdés és viszontagság után, megfogyva bár, de törve nem, nemcsak hogy fennáll, hanem a művelt nemzetek sorában is méltó helyet foglal.

Az ezredéves ünnepségek mellett szépen nyilvánult a katolikusok öntudatos ébredése a katolicizmus iránt is, a katolikus kongresszus megtartásában, melyen Keresztes is képviselve volt; a már létező katolikus körök ünnepélyén és újabb köröknek alapítása által mi azt mutatja: nem akarjuk tétlenül összetett kezekkel nézni a fejünk felett torlódó vész

fellegetek s miként harczol diadalmi dicsvággyal ellenünk a mai pogánykor szelleme, melynek nem kell Isten, nem vallás, a sötétség romlott korszakát akarná visszavarázsolni s megsemmisíteni szeretné azt, mi az emberiségnek e földön legdrágább kincse a hitet, mi a szenvedésben és nyomorban csakugy mint a halálban egyedüli vigasztalónk. Igenis felébredt a katolikus öntudat, életjelt adott magáról, most létjoga van, miként azt a történelem aranybetűkkel feljegyz s követeli, hogy mint többség megérdemelt kiváló számottevő legyen a társadalomban s ne tartassék a haza mostoha gyermekének, ki csak kegyelem kenyeret eszik s tüzelik mint mellőzöttlen rosz.

A katolikus kör nem politikai kör, a politika hatáskörén túl esik; s nem titkos mindent felforgatni akaró társulat miként szabályai is igazolják. A kath. kör a katolikusok társadalmi és anyagi érdekeinek előmozdítására a vallásos és erkölcsös szellem, a hazafias irányú önzetlen közművelődés és a testvéri összetartás és együttérzés eszközlése végett szerveztetek, mint társulati és erkölcsi intézmény, csak erkölcsi eszközökkel igyekeznek célját megvalósítani, vagyis: hogy a katolikus vallás alapját képező testvéri szeretetet felbressze, az erkölcsöket fejlessze, nemesítse és gyakori összejövetelek által az annyira szükséges egyetértést létrehozza, istápolja, hogy mindenhol egy szív, egy közös szükséges cél lelkesítsen: a haza szeretetében, az egyházhözi törhetlen ragaszkodásban a vallásos, erkölcsös élet és nevelésben s az annyira szükséges polgári becsületességben. Hála és elismeréssel tartozunk azért Szentséges Atyánk XIII. Leó pápának, ki a katolikus társulatok és köröknek alapítását melegen ajánlja, mint a melyek egyesekre, családokra s így az egész társadalomra vallásos és erkölcsös befolyást gyakorolnak.

Ki a katolikus köröket megtámadja, az nem ismeri azoknak üdvös irányát. Nekünk katolikusoknak nincsenek konventjei, nincsenek egyházkerületi közgyűléseink és más összejöveteleink melyeken a világi elem szerepelhetne, egyházi és világi férfiaink egymással érintkezve a közös érdekű ügyeket meghányva megbeszélhetnék, ezért van szükségünk katolikus körökre. Nem a más vallásuaktól való társadalmi elkülönítés, hanem a magunk tömörülése a cél, melyre a mai viszonyok közt nekünk katolikusoknak égető szükségünk van, mennyiben jogaink folytonosan sértelnek, vallásos érzelmeink gyaláztatnak és egyházi ezredéves törvényeink semmibe sem vétetnek, melyek által lelkiismereti meggyőződésünk van megtámadva. És mindezek a mai felvilágosodott romlott kor eszméinek nevében történnek, melyek a vallásosság és erkölcsiséget nem istápolják, nem nevelik, hanem aláássák. Százakra megy hazánkban a kormánytól megerősített és szabályokkal ellátott katolikus köröknek száma; tagjai főleg a fővárosban vannak a társadalom legmagasabb rétegéből, daczára annak, hogy az abba való belépéstől sokakat álszégyen, érdek, mert nem mernek nyilvánosan színtvallani, visszatart.

Egy ily kath. kör alakult ma Keresztesen, mi a buzgó lelkész fáradságának gyümölcse. Keresztesen, mely a keresztitől vette nevezetét és ma a keresztet nyilvánosan is feltűzte lobogójára, mert a katolikus körök a keresztben vetik bizalmukat, mely ellen a pokol kapui sem diadalmaskodnak soha. Kövessék ezért a keresztben a világ tévtanát legyőző isteni mesterek elveit; s tiltakozzanak a keresztnek nyilvános meggyalázói ellen, hogy mint keresztiesi katolikusok a keresztnek dicsőségét neveljék. Ez legyen a mai ünnepélyes megnyitásnak legszebb emléke. Végül kívánom: Istennek áldása tetézze az alapítókat, fáradságul jutalom legyen a szent meggyőződés, hogy jó és szent célu szándék vezérelte a kör megalakulásában, mely hogy fejlődjék, virágozzék, tiszta hazafias és keresztény szívből kívánom.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Alacs Károly indítványára elhatározták, hogy a szép, hazafias hangú megnyitót egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatják s Palotay László kanonoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Lelekült hangon emlékezett meg ezután

Alacs Károly elnök dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök bőkezű áldozatkészségéről s hálátelt örömmel hozza a tagok tudomására, hogy ő Eminenciája a kör részére közel 200 frnyi összeget adományozott s a kör védnökségét kegyesen elfogadta. Indítványozza, hogy a kör hódoló feliratban köszönje meg a biborospüspök kegyességét.

Az indítványt éljenzéssel elfogadták s a felirat átnyújtásával az elnököt bízták meg.

A felolvasott felirat szövege a következő:

Főmagasságu és Főtisztelendő

BIBORNOK-PÜSPÖK UR,

Kegyelmes Urunk és Atyánk!

A mező-keresztesei római kath. Olvasókör alább irt napon megtartott ünnepélyes megnyitása alkalmából kifolyólag azon legalázatosabb kérelmét terjeszti Eminenciád atyai kegyes színe elé, miszerint méltóztassék katolikus körünk legőszintébb hódolatának, tiszteletének törhetlen ragaszkodásának, fiui engedelmisségének nyilvánítását kegyesen fogadni, egyletünket atyai nagylelkűségével felvirágoztatásra emelni és főpásztori áldását reá árasztani.

Kelt Mező-Keresztesen, 1896. szept. 20.

Eminenciádnek

legalázatosabb fiai:

Alacs Károly,

elnök.

Burger Sándor,

kath. hitközs. világi elnöke.

Zonda Ferencz,

a kath. kör világi elnöke.

Rácz Károly.

Az elnök rövid beszédben vázolta még a kör célját, feladatát, majd felolvasták a tisztviselők névsorát, a miniszter megerősítő záradékát. A körnek 33 rendes, 2 alapító és több pártoló tagja van.

Palotay László kanonok szólott ismét, röviden; kívánta, hogy az új kath. kör virágozzék, fejlődjék. Isten áldása legyen a körön, annak kezdeményezőjén Alacs plébánoson; a főszolgabíró, aki jóakarólag elősegítette a kör alapszabályainak megerősítését.

Ezután két leányka és egy fiúcska hazafias, vallásos költeményeket szavaltak, s a jelen voltak elénekelték a Költsey »Himnusz«-át.

Végül Palotay László kanonok ur zárta be a szépen sikerült ünnepélyt. Legyenek szívünkbe vésvé a gyermekek által előadott költeményekben kifejezett magasztos eszmék s szépen emlékezett meg a nemzeti zászló három színéről, mely a hitet (fehér), a hazaszeretetet (piros) és a reménységet (zöld) fejezi ki. Beszédét így fejezte be: Isten áldja meg a magyar királyt, a magyar hazát.

A késő délutáni órákban érkezett meg a nagyváradi kath. kör elnökének: gr. Batthyány Józsefnek a következő távirata:

»Sajnálom, hogy nem jelenhettem meg a megnyitási ünnepélyen. Melegen üdvözlöm az alakult kört és katolikus testvéreinket.«

Gróf Batthyányi József.

A kettős ünnepély alkalmából este Alacs Károly plébános ur nagy lakomát rendezett, melyen mintegy 60-an vettek részt s több igen sikerült felköszöntőt mondtak. Így Alacs Károly plébános szép beszédben éltette a pápát, a királyt, a hazát, a biboros püspököt, majd később a mező-keresztesei másik két kör: a Casino és polgári olvasó kör elnökeit.

Vidám hangulatban a diszes társaság késő estéig maradt együtt.

Néppárti gyűlés Ürményben.

— Saját tudósítónktól. —

Ürmény, szept. 20.

Az annyiszor megrágalmazott néppárt ma Ürményben tartott nagy népgyűlést. Bár Nyitra megyében már számos népgyűlés volt s mondhatjuk nálunk szervezve is van a néppárt, eljöttek vezéreink hozzánk is, úgy gondolva, hogy buzdítás, a néppárt elveinek bővebb ismertetése csak hasznára lehet az ügynek. Köszönet és elismerés Zichy Nándor grófnak és vezéreinknek, köszönet a nyitrai káptalan tagjainak, kik élükön Wenczel nagypréposttal eljöttek

tanúságot tenni hitük mellett és megcáfolni azt a rágalmat, mintha a nyitrai felsőbb papsággal tartaná magát a néppárti mozgalmaktól s csak az alsó papság volna »országháborító« néppárti. Köszönet illeti meg végül Hunyady Imre grófot, Ürmény urát és dr. Tóth orvost, kiknek hithűsége és lángbuzgalma nemcsak lehetővé tette a mai gyűlés megtartását, hanem annak fényes sikert is biztosított.

Mert fényes és sikerült volt a mai népgyűlés. Több mint négy ezer ember, jórészt választó, gyűlt össze a környékről, hogy a mai gyűlés szónokait meghallgassa. Az emelvényen pedig nagy számu intelligencia foglalt helyet megmutatva, hogy polgárember is megvallhatja meggyőződését.

Féltizenkettőkor nyitotta meg a népgyűlést Zichy Nándor. Örvend, hogy a jelenlevők előtt kifejtheti programját, melyet röviden e három szóba foglal össze: Isten, király, haza! A néppárt ezt a három nagy jelszót írta zászlájára s ahhoz minden igaz hazafinak ragaszkodnia kell. Hűséggel tartozunk viseltetni királyunk, engedelmeséggel hazánk törvényei iránt, de mindenképp felett meg kell tartanunk Isten törvényét. Alkalmazza ezt az elvet az egyházpolitikai törvényekre s azt mondja: a törvényeknek, míg azok szentesített törvények, feltétlenül engedelmeskedni tartozunk, azonban minden erővel azon kell lennünk, hogy azok megváltoztassanak. Ez alapon kéri a jelenlevőket a néppárt eszméinek támogatására és beszédét a néppárt éltetésével végzi:

Zichy Nándor gróf nagy tetszéssel fogadott beszédét Zelenyák János tótlmácsolta a népek s azután dr. Prohászka Ottokár fejtegette hatáson az új rend hátrányait. Kemény szavakkal ítélte el az új törvényeket, mire Majtényi főszolgabíró két ízben is közbeszólt, hogy ne izgasson a törvény ellen. A nép nagy zugással fogadta a főszolgabíró közbeszólásait, dr. Prohászka pedig kijelentette, hogy nálánál törvénytisztelőbb ember nincs az országban, azt a jogot azonban senki sem vonhatja meg tőle, hogy a alkotmányos eszközökkel szorgalmazza a káros törvények revízióját.

Utána dr. Major Ferencz beszélt a kisgazdák és kisiparosok szomorú helyzetéről. Főképp a tőzsde visszaéléseit ostromozta és a tőzsde játék eltörlését sürgette. Végül a raktár és hitelszövetkezetekről szólt és ilyenek létesítését ajánlotta a gyűlésnek.

Utóljára még Zelenyák János dr. tótlmácsolta az új rend hátrányait, majd Zichy Nándor mondotta el záróbeszédét. Megköszönte a jelenlevők szives érdeklődését, további kitartásra és elhűsége buzdította őket s azzal a gyűlést bezárta.

Iró Károly.

A német tőzsde-törvény.

Határidő-üzlet

A negyedik fejezet a börzei határidő-üzlettel foglalkozik. A börze-határidő-üzlet meghatározását a következőben adja: Tőzsde-határidő-üzletszámba megy mind az árura, vagy értékpapírra kötött vásárlási, vagy más beszerzési üzlet, mely meghatározott szállítási időre, vagy határozott határidőre szól, amennyiben ez üzletet a börze előjáróságának a határidő-üzletek kötésére megállapított üzleti szabályai értelmében kötötték s amennyiben az illető börzén kötött ilyenüzlet a határidőüzleti árfolyam hivatalos megállapítása alapjául szolgálnak. (48. §.)

Áruk és értékpapíroknak börze-határidő-üzletre való bocsátása felett a börze szervei határoznak, a börzei rendtartás részletes rendelkezéseihez képest. A börze szervei kötelesek a határidő-üzletre való engedés előtt minden egyes esetben az érdekelt üzletágak képviselőinek véleményét meghallgatni s ennek eredményét a birodalmi kancellár közölni. Az engedélyezés csak a kancellár megengedő kijelentésére történhetik meg. (49. §.)

A szövetségi tanácsnak joga van a börze-határidő-üzletet bizonyos feltételektől függővé tenni, vagy egyes árukat és értékeket a határidő-üzletből kitiltani. Gabona és malomter-

mények nem lehetnek börzei határidő-üzlet tárgyai. (50. §.)

A mennyiben bizonyos árukat, vagy értékeket a törvény, vagy a szövetségi tanács kizárt a határidő-forgalomból, az ily árukban kötött üzleteknél nem használhatók a börze intézményei, s az ily üzleteket ügynököknek nem szabad közvetíteni. Ily üzletekről, a mennyiben azok a belföldön kötettek, nem szabad árfolyamlapokat nyilvánosságra hozni, vagy sokszorosítva kibocsátani. Hasonlóképpen ki van zárva a börzéről a börze szerveitől függetlenül megkötött határidő-üzlet, a mennyiben börze-határidő üzleteknél szokásos formák közt jött létre. (51. §.) Ha valamely áru vagy érték határidőüzletre való bocsátását nem kérték, akkor a börze felügyelő-hatósága az esetleg fennálló üzletet betilthatja. (52. §.)

Az áru-határidőüzletnél az eladó, a ki megtörtént felmondás után a szerződésnek meg nem felelő árut szállít, akkor is szállítási késedelembe esett, ha a szállítási határidő még nem járt volna le. Ellenkező megállapodás semmis. (53. §.)

Minden bíróság, mely a bejegyzett kereskedők jegyzékének vezetését ez illetékes, áru és értéktőzsdei lajstromot is fog vezetni. Az országos kormány több kerület lajstromának vezetését az illetékes bíróságok egyikére is bízhatja. A börzelajstromba az áru és értékhataridőüzletben részt venni akarók nevét, állását és lakását vezetik be. (55. §.) A börzelajstrom nyilvános és mindenki beletekinthet. A bejegyzésért 150 márká illeték jár; minden naptár évben az érvénybentartásért 25 márká az illeték. Az illetékek, ha az országos kormány másképp nem rendelkezik, az országos pénztárba folynak. (56. 57. §§.) A lajstromba bevezetendő az is, hogy az illető áru-, vagy értékhataridő-üzletet akar-e folytatni. (60. §.) A megtörtént bevezetést az illető bíróság köteles a hivatalos újságban azonnal közzétenni. (62. §.) A berlini kerület bírósága, melyhez minden év január 31-éig az összes bíróságok beküldik január 1-i börzelajstromukat, évenként a birodalmi hivatalos lapban közzéteszi, az összes lajstromokat felölelő listát.

Egy oly üzleti ágban létrejött börzei határidőüzletből, melybe az üzleti felek valamelyike az üzlet megkötésekor nem volt lajstromozva nem származik kötelelem. Ugyanez áll adott és vett megbízásokra is. Az érvénytelenség kiterjed a biztosítékokra és az adott adósságlevelekre is. Az üzlet lebonyolításánál, vagy azután a nyújtott szolgáltatások visszakövetelésének nincs helye. (66. §.) A 66. §. rendelkezései akkor is érvényben maradnak, ha az üzlet külföldön kötött, vagy külföldön bonyolítandó le. Olyanoknak, a kiknek a belföldön sem lakásuk, sem ipari telepük nincs, nem kell a börze-lajstromba bevezetve lenniük, hogy az üzlet érvényes maradjon. (69. §.)

Börzehatáridő-üzletből, valamint vett vagy adott megbízásokból származó követelésekkel szemben nem hozható fel az a kifogás, hogy a készáru szállítása szerződészerűleg ki volt zárva. (69. §.)

(Folyt. köv.)

A magyar nők tiltakozása.

Nem csalódtunk a nagyváradi lelkes keresztény hölgyek igaz hithuzgalmában, midőn fölhívást intéztünk hozzájuk, hogy tiltakozzanak a sz. kereszt meggyalázása ellen. Ujabbán a következő hölgyek küldték be tiltakozásukat a vakmerő merénylet ellen:

(Folytatás.)

- 1264 Özv. Richter Józsefné
1265 Richter Paula
Richter Ida
Schmidt Mari
Méhling Róza
Bozsányi Juli
1270 Bozsányi Kati
Párisék Zsuzsanna
Smid Krisztina
Osváld Krisztina
Holcmán Antalné
1275 Párisék Ferenczné

- Gerlach Jánosné
Heilmán Jánosné
Heilmán Apolonia
Kötting Mihályné
1280 Schiesser Miklósné
Schmidt Jánosné
Kötting Ignáczné
Dörner Jánosné
Acher Jakabné
1285 Akher Ödönne
Fernbach Sándorné
Kötting Miklósné
Schmit Rosa
Osvald Ferenczné
1290 Özv. Méhling Péterné
Özv. Rózik Jánosné
Özv. Nyika Lőrinczné
Farkas Eszti
Nyika Mariska
1295 Özv. Vidosits Lászlóné
Özv. Sólyom Fekete Lőrinczné
Özv. Arnóczy Gáborné
Rafalszky Gáborné
Gábor Józsefné
1300 Özv. Tótháti Györgyné
Hamza Józsefné
Maksa Piroksa
Özv. Pura Józsefné
Özv. Lájszterné
1305 Béresy Etelka
Özv. Szolnok Jánosné
Özv. Grázli Antalné
Márián Emilné
Özv. Sholák Józsefné
1310 Platt Andrásné
Bruncsák Rozália
Vékony Pálné
Halász Lajosné
Halász Ilonka
1315 Moza Magdolna
Pokorny Józsefné
Lengyel Györgyné
Lengyel Hermína
Fehér Jánosné
1320 Özv. Kádár Józsefné
Özv. Molnár Józsefné
Özv. Toperczer Jánosné
Szabó Amália
Kulics Juliána
1325 Tótháti Katalin
Kriszte Anna
Orosz Ferenczné
Mózes Andrásné
Brunerné
1330 Bruner Mária
Kádár Mária
Korhat Mátyásné
Jójkán Károlyné
Magdon Ferenczné
1335 Muht Juliána
Molnár Erzsébet
Skolák Jusztina
Özv. Tuksa Pálné
Tuksa Mariska
1340 ifj. Tuksa Pálné
Tuksa Jánosné
Özv. Elekes Albertné
Elekes Antónia
Kovács Jánosné
1345 Kovács Lidia
Prém Józsefné
Veres Károlyné
Veres Róza
Veres Erzsébet
1350 Varga Lajosné
Szabó Józsefné
Lőrinczi Mihályné
Lejkhald Aranka
Huszár Mari
1355 Huszár Ilona
Kerekes Mariska
Veres Mariska
Roskoványi Lászlóné
Huszár Józsefné
1360 Erős Lajosné
Váradi Sándorné
Tenkei Sándorné
Karácsony Anna
Seres Jánosné
1365 Tuksa Józsefné
Vorzsik Erzsike
Vorzsik Margit
Vorzsik Ilonka

- Vorzsik Floriánné
1370 Zöld Károlyné
Gábor Jánosné
Gózon Lajosné
Vásárhelyi Mártonné
Géllisz Mária
1375 Incze Krisztina
Nagy Lajosné: Bakos Matild
Mayer Viktorné, Debreczeni Anna
Trombitás Gáborné
Trombitás Etelka
1380 Trombitás Irma
Maricskó Jánosné
Molnár Julianna
Papp Pálné
Erdélyi Sándorné
1385 Szovodi Gáborné
Fazekas Lajosné
Özv. Szöke Demeterné
Schenker Gusztávné
Kocsis Zsigmondné
1390 Pistey Jánosné
Senker Ilona
Özv. Menyhért Fábriánné
Bendik Mária
Tóth Lajosné
1395 Tóth Józsefné
Lüchtenstein Jánosné
Kinpán Péterné
Tar Zsófi
Seress Angéla
1400 Sticz Jánosné
Vakerics Jánosné
Vakerics Katalin
Sütő Mihályné
Tóth Lajosné
1405 Sütő Karolina
Boros Józsefné
Özv. Horváth Istvánné
Bak Imréné
Piáček Sándorné M.-Pécsről
1410 Fleischmann Józsefné
Fleischmann Berta
Fleischmann Ida
Fleischmann Viktória
Özv. Csuma Józsefné Belényesből
1415 Pércsiné K. Margit
Kaleczky Ferenczné
Kissné A. Anna
Váradi Lászlóné
Patak Jánosné
1420 Patak Angela
Odrolinyák Teréz
Bino Róza
Kosik Mária
Odrolinyák Veronika
1425 Kádár Lászlóné
Végh Jánosné
Gaál Györgyné
Gaál Ilona
Gaál Gizella
1430 Lengyel Ferenczné
Szelléné B. Erzsébet
Hoozné Odrolinyák Roza
Marósy Katicza
Frencz Kelemenné
1435 Kerpa Dezsőné
Jancsik Gézáné
Mukenhurpt Jánosné
Malinák Laura
Özv. Vucskics Ágostonné
1440 Vucskics Julia
Marósy Béláné
Stainer Gizella
Lehoczky Antónia
Lehoczky Amália
1445 Csuma Istvánné
Svojka Györgyné
Pehárt Sándorné Székelyhidről
Pehárt Anna
Czanyigáné
1450 Ifj. Czibenszky Lászlóné Brátkából
Lukács Aranka
1452 Sebő Pálné Nagyváradról.

A következő táviratot vettük:

Szőregh, szept. 21. d. u. 5 óra 45 percz.

Kérem nevünket fölvenni a szent kereszt ellen intézett mdrénylettel szemben tiltakozók névsorába.

Báró Gerliczy Felixné,
Báró Gerliczy Ferenczné,
Báró Podmaniczky Emmy.

Ezzel, 1455 tiltakozó hölgy aláírásával lezárjuk a tiltakozások közlését.

Öt nap alatt egyszeri felhívásra oly tömegesen jelentkeztek lelkes keresztény hölgyeink, hogy egyfelől semmi kétség sem lehet, mily nagy sérelmet követtek el Ős-Budavárban szent vallásunk ellen, másfelől bizonyossá lett az is, hogy ebben az országban a keresztény vallás védelmére ma már a nőknek is sikra kell szállaniok. Ennyi viszontagság között az egy vigaszunk maradt, hogy minden igaz s jó iránt fogékony hölgyeink meg is tudják védeni őseiknek, saját maguknak, és testvéreiknek, meg gyermekeiknek a vallását. Forró köszönet érte!

A magyar társadalom mig mig biztos alapon áll, mikor hölgyeink, anyáink és nővéreink őrzik benne s a családi tüzhelynél a vallás-erkölcs szent elveit.

Felhívás előfizetésre.

F. évi október hó 1-től a „Tiszántúl” politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl” zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!

A „Tiszántúl” az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elvarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket is minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3-5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szept. 25. A Berettyó vízszab. társulat választmányi ülése d. u. 3 órákor.

26. A Berettyó társulat őszi közgyűlése d. e. 9 órákor.

27. Nagyvárad iparos ifjak önk.-körének szüreti mulatsága a Sasban.

27. Nagyvárad szőlőbirtokosság őszi közgyűlése délelőtt 8 órákor a városház tanács-termében.

27. A városi árvaház megnyitási ünnepe.

28. Megyei közigazgatási bizottság rendkívüli ülése d. e. 10 órákor.

Október 3., 4., Löverseny a nagyvárad gyepen.

4. A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye.

18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* **A király látogatása Romániában.** Károly román király és neje Erzsébet királyné szerdán este Sinaiából Bukarestbe jönnek, hogy a város díszítéseit megtekintsék. A minisztertanács határozatából a diadalkapuk számát két-tel szaporítják, az egyiket a Franklin-ut sarkán, a másikat a Tonica-utca bejáratánál építik. A két udvar közötti benső viszonyt jellemzi az a hír, hogy Gizella főhercegnő férjével Lipót bajor herceggel október hó folyamán több napi látogatásra Bukarestbe érkezik.

* **A király hadgyakorlaton.** Szeptember 30-án ő Felsége a király Ottó főherceggel és katonai kíséretével utazott el Bécsből és egy óra 15 perczkor ért be a csáktornyai állomásra. A mint a király a kocsit ablakában tábornoki egyenruhájában látható lett, viharos éljenzés hangzott fel. A Felség Ottó főherceggel és kíséretével kiszálva a vonatról, gróf Jankovics

főispán elé lépett, a ki lelkes szavakkal üdvözölte az uralkodót. Az éljenek elhangzása után a felség messzire elhallatszó hangon így válaszolt: »Örömmel jöttem ismét Zala vármegyébe s fokozni fogja örömmet, ha a hadgyakorlatok alkalmából összpontosított csapatok ezen vármegye derék lakosságánál — a mint nem kétkellem — ezuttal is szíves fogadtatásra találnak«. Ezután következett a hatóságok megjelent képviselőinek bemutatása. Ő Felsége többeket megszólítással tüntetett ki és aztán viharos éljenzések közt Ottó főherceggel együtt kocsiba szállt. Az egész utvonalon, a merre ő Felsége elvonult, viharos, szünni nem akaró örömköltások hallatszottak. A pribiszlavecki kastélyhoz vezető uton, az ujjonon épült lovassági laktanya mellett, ő Felsége megállította a kocsit, megnézte az építkezést és teljes megelégedését fejezte ki. 1 óra 40 perczkor ő Felsége a kastély elé ért, a hol József főherceg, a tábornokok, a gyakorlati intézőség, a főhadiszállás többi tagjai és a gyakorlatban résztvevők foglaltak állást. Ő Felsége első sorban József főherceget üdvözölte, az összes tábornokokat megszólította, aztán a kastélyba ment, a melynek külsőben Festetich Jenő gróf fogadta az uralkodót, a ki kezét nyújtott neki. Ő Felsége nem sokára kijött a kastélyból s a vezérekarnak több törzstisztjével beszélgetett. Ezután több polgári tisztviselőt tüntetett ki megszólításával. Fél 3 órákor a királyi sátorban 120 terítéses ebéd volt. A királytól jobbra Ottó főherceg, balra József főherceg ült. Az ebédhez Festetich Tasziló és Jenő grófok, valamint a vasuti fogadtatásnál megjelent hatósági képviselők is hivatalosak voltak.

* **Dr. Schlauch Lőrincz** kardinális-püspök a tegnap reggeli gyorsvonattal rövid tartózkodásra Budapestre utazott.

* **A kardinális és püspök újabb adománya.** A gyulai r. kath. hitközség egyháztanácsa elhatározta a napokban tartott közgyűlésén, hogy az egyik rozzant tanítói és egyházi lakot újraépíteti. A költségek 5512 frtra rugnak. Az építkezés a biboros püspök kegyessége és áldozatkészsége folytán ezuttal a hitközség minden megterhelése nélkül történik s a kettős csinos épülethez az egyház csaknem ajándékképpen jut, ami részint a hitközség leköltött anyagi viszonyait, részint az eddigi terheket tekintve, a hitközségre nézve a legnagyobb jótétemény. A költségekhez dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök magánpénztárából 1000 frtot, Gróf Ferencz lelkész pedig sajátjából 500 forintot adományozott; a még hiányzó összeg a biboros püspök által engedélyezendő alapokból fedeztetik. Az egyháztanács e váratlan jótétemény hatása alatt, kétszeres örömmel eltelve, mint egy ember állott fel és mondott közgyűlésileg fiui köszönetet a bibornok püspöknek s e tényből buzditást merit arra, hogy terheit viselje. Ugyancsak forró köszönetet szavazott az összes hívek nevében az egyháztanács a patronus Wenckheim grófi családnak azon nemes tényeért, hogy a főtemplom tornyát, fedelét és a plébáoi lakot tetemes költséggel oly díszesen és maradandóan megújította.

* **A zimonyi emlékmű leleplezése.** A hét ezredéves emlékmű közül a zimonyi az egyetlen, amely teljesen készen van. Ennek az emlékműnek leleplezése vasárnap volt, kiegészítő részét képezve ezredéves ünnepségeinknek. A kormány képviselőiben Josipovich Imre horvát miniszter jelent meg a leleplezésen. Vagy fél-óráig tartott, míg a menet, élén Josipovich miniszterrel, felért az omladozó Hunyady-várba, melynek rombadólt falai között emelkedik az emlékmű. Csinos kápolnaszerű épület ez, mely magas toronyban végződik, melynek csúcán szétterjesztett szárnyu turulmadár ül, elől erkély van tetején Hungária szobrával és két oldalán egy-egy kőoroszlánnal. A menetet a halmon várakozó közönség lelkes zsvívó- és éljen-kiáltásokkal fogadta, mire tarackdurrogás közepette megkezdődött a felavatási aktus. — Berczik Gyula műszaki tanácsos a mű tervezője

felkérte a minisztert, hogy adja át az emléket megőrzés végett Zimony város közönségének, mire Josipovich Imre horvát miniszter erre horvát, majd magyar, majd ismét horvát nyelven mondott lelkes beszédet, melyben különösen a magyar-horvát testvériség ápolását hangsúlyozta. A leleplezés után bankett volt.

* **Tisztviselő-telep Nagyváradon.** Mint értesülünk, a Nagyváradon lakó állami, megyei, továbbá a városi tisztviselők közt mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy a budapesti tisztviselő-telep mintájára Nagyváradon is létesítsenek egy nagyobb szabású tisztviselőtelepet. Ez által azt érnék el, hogy azon tisztviselők, akiknek nincs tehetségük, hogy nagyobb összegben házat vásároljanak, hanem évi lakbér illetményüket biztosítanak, lekötnek s ennek fejében bizonyos idő múlva tulajdonokká válna a részükre épített ház. Az életrevaló tervet 30 évi törlesztéses kölcsön útján akarják megvalósítani. Megkeresik a várost, hogy erre a célra a gázgyár mellett levő városi földekből adjon a házhelyeknek ingyen telket.

* **Tallian Béla jubileuma.** Békés vármegye főispánja: Tallian Béla 25 éves közszolgálatának jubileumát ünnepélyesen fogja megtartani ugy Békésmegye törvényhatósága, mint Gyula város közönsége. Gyula fátylós menetet rendeznek a tiszteletére s ez alkalommal Du t k a y Béla polgármester üdvözli a város közönsége nevében. Békésmegye közgyűlése szintén ovációkban részesíti a jubiláló főispánt. A szept. 28-iki megyegyűlés alkalmával.

* **A pénzügyi hivatalok helyisége.** Nagyváradon a pénzügyi hivatalok szét vannak helyezve úgy, hogy ha valakinek ügyes-bajos dolga akad, be kell járni a félévrost mig ügyét elintézheti. A város tervbe vette, hogy a régi városháza helyére emelendő bérház emeletét ajánlja fel a pénzügyi hivataloknak megfelelő bérösszegért. P a p p Miklós pénzügyigazgató felterjesztésére a pénzügyminiszter felhatalmazta, hogy tárgyalásokat kezdjen a várossal, vagy más háztulajdonossal megfelelő helyiség bérletére nézve. Valjon nem megkértem Nagyvárad éppen egy pénzügyi palotát, mint pl. Aradon már jó idő óta van. De hiszen Nagyvárad ugy is elég — mameluk!

* **Nyugalomba vonult pénzügyi titkár.** A nagyvárad pénzügyigazgatóság tisztikarának egyik legbecsültebb tagja, Mar ó c z y János negyven évi buzgó szolgálat után nyugalomba vonult. A derék térfiu agg korára is megőrizte szelleme frissességét s ma is kedvelt alakja a társadalomnak. A pénzügyi hivatal rideg munkája mellett a zenével foglalkozott nagy sikerrel s kiváló előszeretettel s messze tájon mint jeles zenész ismeretes. Ma is ott látjuk minden mozgalomnál, mely az ének és zene fejlesztésére irányul. A polgárság tisztelete és szeretete követi a derék tisztviselőt a jól kiérdemelt nyugalomba.

* **A városi földek bérbeadása.** Nagyvárad határában a város tulajdonát képező szántóföldek bérlete ez évben lejár s tegnap kezdte meg az árverelő bizottság azok újabb 6 évre való bérletének árverését a helyszínen. Az egyes földterületek, különösen a melyeket a bolgár kertészek bírnak, mintegy 30 százalékkal olcsóbban adtak ki, mint az eddigi bérösszeg volt, mivel nem igen jelentkezett a bolgár kertészekon kívül más árverező. A többi földek azonban, a Boné-kut felé vezető részen, az eddiginél magasabb összegekért adtak bérbe s így remélhető, hogy a város az eddigi bérösszeget megkapja az összes földek után. Még nem fejezték be az árverést s jó részükre ma és a következő napokon kerül a sor.

* **Hol van Timár.** A biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egyesület, mint annak idején megirtuk, egy hosszú memorandumot küldött a belügyminiszterhez, a melyben N é m e t h Sándor »hegyi doktor« működése ellen kér hatósági közbelépést. Ennek ellenében dr. Timár Béla aláírásával egy nem kevésbé hosszú támadás érkezett a belügyminiszteriumhoz, a melyben az aláíró dr. Timár Béla védelmébe veszi Németh Sándort s erős hangon nyilatkozik úgy egyes nagyvárad orvosokról, akiket meg is nevez, mint az egész orvosi karról. A miniszter ezt a beadványt le-

Jelente Nagyváradi városához, hogy Timár Béla a hallgassák ki. Ilyen nevű egyént azonban a városházán nem ismernek s ez okból kiadták kutatás végett a rendőrségnek. A kapitányi hivatal most azt az előterjesztést teszi, hogy dr. Timár Béla, daczára minden kutatás és keresésnek, a város területén feltalálható nem volt. Erről jelentést tesz a tanács a belügyminiszternek.

* Versengés a mi jó szomszédainknál.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerületben most folyik a szavazás a főgondnoki állásra és a szavazatok beadása még két hétig tart. — A közdelem igen erős Uray Imre függetlenségi képviselő és Dégenfeld hajdumegyei főispán között. Az eddig két hét óta beadott szavazatok közül a felső vármegyéket, nevezetesen Máramaros-, Bereg-, Szabolcs-, Ugocsa-, Szatmármegyéket kizárólag Urayra adták be; a déli megyében, mint Békés-, Biharnak déli része, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-, Csongrád, a hol Tiszácnak nagy befolyása, megoszlanak a szavazatok Uray és Dégenfeld között: sok egyház azonban Tisza Kálmánra szavaz, s így nagyon lehetséges, hogy egyik sem kap abszolút többséget s egy új választásra lesz szükség, annál inkább, mert Thaly Kálmánra és Izsák Dezsőre is esnek szavazatok.

* Egy városi számtiszt kérelme. Holnapy Béla városi számtiszt ellen, mivel hivatalos teendőit nem végezte, már egy ízben vizsgálatot indítottak, de több enyhítő körülmény folytán állásába visszahelyezték. Holnapy Béla azonban azóta sem teljesíti az állásával járó hivatalos munkát s csak hébe-korba látogatott fel hivatalába, miért is Bordé Ferenc tanácsnok újabb jelentésben kéri ellene a fegyelmi vizsgálat megindítását és felfüggesztését. Ennek ellenében Holnapy egy kérelmet terjesztett elő, a melyben beismeri ugyan, hogy a tanácsos által előadott vádpontok igazak, de azt hozza fel okul, hogy betegsége miatt nem járhatott fel a hivatalba. Kéri egyébként részére a végkielégítés megadását. Az ügyet kiadták a személynézés végett a városi főügyésznek.

* Felrobbant utca. Budapesten hatalmas dörrenések riasztották meg vasárnap délelőtt a külső soroksári-utca lakóit. Egymásután öt dördülés rázta meg a levegőt s az emberek ijedve rohantak az utcára, melynek felkavart pora összekeveredett a földből kiáradó füsttel. Először nem tudták az emberek, hogy mi történt csak később jöttek rá, hogy a közcsatorna robbant fel, még pedig öt helyen. A robbanás a soroksári-ut 34. számú háznál kezdődött s elhatolt egészen a helyi érdekű vasút közvágóhídi állomásáig, többek közt levegőbe röpítve egy fabódét a benne ülő emberrel együtt és kiemelve két vasuti kocsi is a sinekről. A robbanást gázok okozták, melyek egy eldobott égő szivarkától gyultak meg.

* A selyemtenyésztés eredménye. A Nagyváradon és a megyében Rátkay József által csak ez évben megkezdett selyemtenyésztés remélhetőleg a jövő évben még kiválóbb eredményt mutat fel. A Városligetben a selyemhernyók a második gubózást már megkezdték s a jövőhéten Rátkay felküldi a szegszárdi főbeváltó állomáshoz.

* Megkéselt leány. Lakatos Mari, tegnap gyanútlanul kiment a nagypiacra, hol a sors elébe vetette Daróczy Lászlót, kivel hajdan a legjobb viszonyban éltek. Hanem a legény hűtlen lett s azóta a színét sem látta Lakatos Mari. Tegnap aztán, hogy a véletlen összehozta vele, szemrehányásokat tett hűtlenségéért, mire a legény előrántotta kését és mély sebet ejtett a leányon. Daróczy Lászlót azonnal elzárták Lakatos Marit pedig beszállították a kórházba. E romantikus történet folytatásaként a vérengző legényt holnap átszállítják a kir. ügyészséghez — míg bírál rá nem szabják a törvény szigorúját.

* Békésmegye székhely kérdése. A szomszédos Békésvármegyében már évtizedek előtt mozgalmat indított a vármegyei törvényhatóság, hogy a megyei székhely Gyula rendezett tanácsu városból, a bár népesebb és gazdagabb, de még mindég nagyközség-szervezetű Békéscsabára létesse át. A kérdés most ismét fel-

szinre került. A megyegyűlés elé több csabai törvényhatósági bizottsági tag indítványt terjesztett be, a melyben kéri a székhely áthelyezésének elhatározását. Ezzel szemben Terényi Lajos, Gyula város országgyűlési képviselője ellen mozgalmat indított s az indítvány elvetését kérő memorandumot 200 megyebizottsági tag írta alá. Mint hírlik ez akciót folytatán az indítványozók visszavonják indítványukat.

* Százkét ház lángokban. A kapuvári járás Bunod községe óriási szélviharban porrá égett. A tűz gyermekek gondatlanságából még tegnap keletkezett. Mentésről szó sem lehetett. 102 ház a melléképületekkel, háziállatok, a most betakarított gabona és takarmány elégett. Az emberek tehetetlenül állanak és a szomszéd községek adományaiból táplálkoznak. Jóformán csak az épségben maradt templom és körülötte néhány ház jellemzi a virágzó község helyét.

* Rendőri hírek. Verekedő pék inasok. Hatalmas verekedést rögtönzött tegnap Róth Nácsi és Fetman Salamon pék inasok. Összeviszta törték egymást s ott dulakodtak a kövezeten, míg aztán jött a rendőr és bekísérte a két virgoncz inas gyereket. Persze mind a veszekedésnek, mind a bekísérésnek óriási nézőközönsége akadt. A két jó madarat, példás büntetéssel fogják sujtani. Ez utóbbi különben már ismeretes firma a rendőrség előtt.

— Megriasztott szőlőtolvajok. Vasárnap hajnalára, nagy szőlőlopás történt, a nagyváradi hegyen, a peczeszőlősi plébános szőlőjében. Több mint két puttonnyit szőlőt loptak smikor. aztán elakartak illanni találkoztak a hegyőrrel Látára letették a szőlős kosarakat és a Körösön keresztül elmenekültek, az egyik azonban menekülés közben majd belefullt a mély vízbe. A lopott szőlőt ép-egész-égben visszaszolgáltatták tulajdonosának a tolvajokat pedig nyomozzák, sőt már nyomában vannak és rövid idő alatt belesznek szolgáltatva a büntetés rájuk szabása végett. — *Se pénz se posztó.* Korponai Róza, nem más egy varrónő, kinek nem volt varrógépe s Nagy József ótállására vett egyet. Hanem Korpnwai Rózát sem olyan fában ringatták, hogy ő még fizessen is! Kapta magát és megugrott a géppel együtt, mit aztán Nagy Józsefnek keletett megfizetni. Panaszt emelt a rendőrségnél, hol aztán megígérték, hogy megkerítik a lányt a géppel együtt. — *Anyakönyvi kinevezés.* A belügyminiszter, a százfalvai anyakönyvvezetőj kerületbe, helyettes anyakönyvvezetőül Mike Árpád ottani segédjegyzőt nevezte bi.

* Rövid hírek. Pályázat körjegyzői állásra. A cséffai körjegyzői állás megüresedett s a pályázatot kiírták. A kérvények október 12-ig a cséffai főszolgabíróhoz nyújtandók be. — *Vadászati jog bérbeadása.* Vizesgyán közseg urberes lakosságának tulajdonában levő vadász területet újabb 6 évre bérbeadják. Az árlejtés október 23-án lesz. — *Megvizsgált árvák.* Az elmúlt héten említettük, hogy a városi árvaházba 7 árvagyermeket felvett az igazgató választmány. Az apró csemetéket tegnap vizsgálta meg dr. Baróthy Ákos városi tb. főorvos s miud egészségesnek találta. Azonnal intézkedtek, hogy a megnyitás alkalmára kellő ruházattal legyenek ellátva.

A sporttéri kerékpár-verseny.

— Julius 20. —

Kedvező időben, szép közönség részvétele mellett tartották meg vasárnap délután a kerékpárversenyt. Valóban érdekes látvány nyílt a közönségnek; gyönyörködni a szemészedett biciklizőink ügyességében. Az alakulandó kerékpár egyesület megvalósításához egy erős lökést adott a vasárnapi verseny, melynek minden pontja olyan szép volt, mint amilyen érdekes.

Első a junior verseny volt, melyben 4 jelentkező közül elsőnek Bognár István, másodikként Fried János érkezett be. Mindketten értékes tiszteletdíjjal lettek kintüntetve.

II. Haladók versenye. Fokozott érdeklődéssel nézett a közönség e verseny elé, melyen városunk legjobb kerékpárosai vettek részt. Elsőnek Posszert János érkezett be, ki bámulatos kitarással tette meg a pályát s egy teljes körrel hátrahagyta versenytársait.

Másodikként Steinbach Ervin érkezett be. Posszert egy szivarozó készletet, Steinbach pedig egy cigaretta szekrényét nyert.

III. Hölgyek versenye. Egyedüli jelentkező Ungvári Ottóné volt, ki el is nyerte a díjat, egy gyertya ellenzót, ezüst álvánnyal.

IV. Recoud verseny. A győztes itt Bognár István volt. Másodikként Losonczy Géza érkezett be. Díjak: I-ső egy anervid barométer, II-ik férfi toilette-készlet.

V. Fő-verseny. Ez volt az egész verseny legérdekesebb pontja, heten versenyeztek, köztük a mi jelöltünk Posszert János is, ki aztán négy kör előnnyel tette meg a 10,000 méteres pályát s mégis rajta a fáradság legkisebb jele sem mutatkozott, így tehát ő nyerte az első díjat, valamint a szép vezetés díját: egy ezüst szivarozó készletet és ezüst cigarettatárczát. A közönség valóságos szűnni nem akaró tapsokkal jutalmazta a derék sport-ifjút, kinek egy nagy kirándulásáról (Arad-Butyintól Nagyváradig) már megemlékeztünk. Második díjat Dóri István vitte el (szarvas levélnyomó) a harmadikat pedig Adler Jenő (porcellángyufatartó).

VII. Ifjuság nagyversenye. A főversenyt megelőzőleg volt az ifjuság nagyversenye, melyen elsőnek érkezett be Bognár István, nyert egy kengyelvas alaku tintatartót, másodikként pedig Adler Dezső (hamutartót).

VIII. Lassu verseny. A győztes az utólag ajánlkozó Losonczy Géza volt, ki egy papírnyomót nyert. (lovás, kengyellel).

IX. Vigaszverseny. Ez volt a műsor legutolsó, de egyik legérdekesebb pontja, melyen az első díjat Steinbach Ervin (liqueur-készlet), másodikat pedig Ungár Armin (lovaglő-ostor) nyerte.

A versenyen többen vettek részt notabilitásaink közül is s általában mindenki, mindvégig a legjobban tölté az időt, s szinte jól esett tudni, hogy ezután minden évben részlesülni fogunk egy ily szép sportmultságban.

EGYESÜLETEK.

A fekete-kőrösi ármentesítő társulat. A napokban tartotta rendes évi közgyűlését s ezt megelőzőleg választmányi ülését Tisza István elnöke alatt. Jelenvoltak: Markovits Antal, ináncsi földbirtokos, Ladics György, urad. főügyész, Gyuláról, Gallacz János, kir. tanácsos Gyuláról, Steinecker Gábor, kir. főmérnök — miniszteri megbízott Gyuláról, Kovács Béla, püsp. urad. főügyész, Nagyváradról, Kosztolányi Béla, államvasuti főmérnök Budapestről, Weigl Róbert, prépostsági főtiszt Nagyváradról, dr. Haan Béla ügyvéd B.-Csabáról és a szalontai társulati tagok. A gyűléseken letárgyaltak a folyó évben végrehajtott munkálatokról, a hátralékok és kezelési költségek behajtásáról, továbbá a pénztár állásáról szóló évi illetve időszakos jelentések. Némi módosítással elfogadtattott az 1897. évre összeállított költségelőirányzat, mely főösszegeiben 119 ezer frt szükséglettel szemben 157 ezer fedezettel zárul. Az ügyviteli szabályzatnak az igazgató-főmérnök által nagy gondbal összeállított tervezete, — mely az összes társulati ügyek elintézésére körül nagy szolgálatot lesz hivatva tenni — beható tárgyalás után elfogadtattott. Felolvastattott a földmivelésügyi m. kir. miniszter leirata, melynek értelmében a m. á. v. az árvédelem céljaira 15,000 forintot meghaladó összeggel járulnak a társulat költségeihez. Végül a folyó ügyek elintézését.

SZINHÁZ.

Két előadás.

Vasárnap délután a kolozsvári szini szezon első operettelőadásának: a »Czigánybáró«-nak volt főpróbája. S. Aldor Juliska (Szaffi) néhol tulerösen énekelt, de oly szépen adta ki a magas hangokat s úgy játszott, hogy meg lehet vele elégedve a közönség. Mezey a czimzerepet szokott bravourral, Forrai Arzénát kellemesen játszotta meg. Vendrey csak társra törekedett. Még sok hiányt észlelt, melyet bizony pótolni kell.

Herceg Ferencz bukott »Honthy házá«-t tegnap félváltól vette a társulat, s az önbecsülés híjával játszottak, egyes szereplők sokat engedtek meg maguknak s magukon is nevetnek. Hja, végén vagyunk már s egy bukott darabra minek is gondot fordítani. Kivételt teszünk Bartos művészi játékával, Szentgyörgyi komoly alakjával. Rendezésnek hire se volt, késés napirenden, üres ház. sz. d.

Le a »Századvégi leányok«-kal!

Megdöbbenéssel olvastuk a színházi irodai végkommunikációjában, hogy Marcel Prévost regényéből jól-rosszul összetákolt színmű, a »Századvégi leányok«, mely rutul bitorolja e czímet, mint becsempészett gyerek az igaziét, pénteken színtekerül a nagyvárad szinkörben. Mig a könyv »en vegne« volt, az elfajult izlés mondhatta, hogy Szüberszó ur és Moód kisasszony émeletit s legfőleg lebul-ban előfordulható története s a regény nyomorult alakjai a jelen elfajult társadalmi viszonyokat s erkölcsileg meghibbant leányokat hűen festik. De hisz' azóta felülkerekedett a soha le nem győzhető csak ideig-óráig nyomható jó izlés és morál, s ime, Budapesten negyven magyar író kérte a belügyminisztert, vétesse le a családi életet, a női szemérmest s a köztisztességet besározni akaró rongy darabot a műsorról, ami meg is történt. Párisban már ekkor napirendre tértek Prévost ur nagyképű, trágár tálkolmánya fölött, s ki emlegeti őt ma Párisban?

Ily halálos ítélet után Megyeri ur a színtársulat igazgatója nálunk akarja próbára tenni a közönség türelmét, amivel távozása előtt csak leronthatja a felőle itt-ott táplált jó véleményét. Ennyi figyelmetlenséget bizony nem vártunk tőle, kit daczára a millenáris évek és kiállításnak, oly kitüntető módon s néha érdemein felül támogatott a közönség, hogy a szezon bevétele felülmulja az előző éveket.

A nagyvárad női iránt tartozó lovagias tisztelet kötelességünké teszi, hogy felkérjük Megyeri urat, ejtse el a darabot; vegye le a napirendről a színpad méltósága és saját társulatának jóhírve érdekében.

Ez az utolsó szivesség, melyre kérjük, de nem a legutolsó.

Blaha Lujza bucsufellépte.

V. „Éjjel az erdőn“ népszínműben.

Meszerű álomhoz hasonló dolog történt vasárnap este a szinkörben. Költő fantáziája nem tudná elképzelni, író nem képes leírni. Már este felé rendőri kordont kellett vonni a bejáratok előtt, hogy az óriási néptömeg rendben vonulhasson be. Így is fölülhaladta azok számát, akik bementek, a künnrekedtek elégedetlen éljenző tömege. A benn virágos s tapsvihar fogadta a művésznőt s leányát, kik nótás jókedvük egész teljével bővültek el a megindult, lelkesült, nagy közönséget. Az első felvonás végén pedig Hoványi Géza remek beszéd kíséretében adta át neki a közönség ajándékát egy ezüst koszorút.

A művésznő a mindnyájunk szívéből jövő érzésteljes beszédre csak ennyit mondott:

»Legkedvesebb emlékem lesz« . . . nagyon köszönöm . . . és a színpad királynéja, kinek nevető arcát boru nem takarta, elkezdett hangosan, meghatóan sirni . . .

Képzelné is nehéz, ami erre történt. Erős férfiak, gyöngé nők könnyeztek, zokogtak, a kendőket lobogtatták, kalapokat megemelték s egy szívvvel lélekkel kiáltották: éljen Blaháné. A függöny legördült, de még sokáig könyezett a művésznő, mert nem tudott az emlékek fölémelő hatása alatt magán uralkodni.

Előadás végén a közönség 15-ször hívta lámpák elé a két művésznőt, mert nem tudott betelni látásukkal. Végre Blaháné rámutatott leányára, mintha mondaná: »Ime utódom, szeressétek őt!« Erre aztán lelkesült tapsvihar támadt.

A szinkör udvarán ezekre menő közönség várta a művésznőt. A népöröm valósággal tombolt, midőn a sorfalak közt elhaladt Blaháné. Aztán körülvették őt lelkesült, éljenző emberek ruháit csókolgatták s szeretetüknek kifejezéseivel vették körül. Álomszerű jelenet volt ez . . .

A művésznő este a Bazárban vacsorált s tegnap reggel utazott el Nagyváradról leányával s Cserépy Idával együtt.

Magával vitte szeretetünket. Itt hagyta szeretetét. sz. d.

Hírek a szinkörből. E. Kovács Gyula 40 éves színészjubiléuma alkalmából színter kerület Szigligeti remek drámája Nadányi György csütörtöki előadására a jegyek már ma reggel válthatók a színházi pénztárnál.

Igazságszolgáltatás.

Röpirat a zsidó vérgyilkosságokról.

Két hónapja mult, hogy a budapesti sajtóbiróság előtt nem volt esküdtszéki tárgyalás s ma, midőn azok sora újra megindult, Bonitz Ferencz, az Alkotmány című néppárt, lapszerkesztője állott az esküdtek előtt kettős okból is. Az első, amiért törvény elé állították Freimuth Bernardinnak »A zsidó vérgyilkosságok története napjainkig« című röpirata, melyet Bonitz a német eredetiből lefordított és Histociscus álnév alatt kiadott. A vádlott nem mint igazi szerző, hanem mint fordító áll törvényt.

A röpiratnak czime is mutatja, mi annak tartalma. Sorra ismerteti azokat az eseteket, melyekben századok óta arról volt a szó, hogy a zsidók rituális gyilkosságokat elkövetni, vagyis hogy; istentiszteleti ezélokra ártatlan keresztény gyermekeknek a vérért veszik. Ellenére annak, hogy miként végződtek a vád alá fogott esetek bünygyi tárgyalásai, bebizonyítottak veszi a rituális gyilkosságokat, mondván, hogy még »a XIX. század vakító világossága mellett is újra fellép a rituális gyilkosság undok réme.« A röpiratért, melyet páter Lepényi adott ki, a fordító Bonitzot a btkv. 172. §-ának 2. pontjában körülírt hitefelekezeti ellen való izgatás miatt fogta Hammersberg Jenő kir. főügyész porbe.

A másik vád Bonitz ellen, hogy a Christliches Volksblatt nevű néppárti közlönynek egy előfizetési felhívást irt német nyelven s ebben is izgat az új házasság jogintézménye ellen. Mind a két vád tekintetében ma tartották meg együttesen a tárgyalást Zsitvay Leo elnöke alatt, aki mivel a meghívott esküdtek nem igen siettek el is jönni, csak nehezen tudott belefogni a dologba. Tizenegy óra felé járt, míg összefogdostak a folyosókon annyi esküdttel, amennyire szükség van. Az elnök mellett Cseke Kálmán és Czékélius Marcell törvényszéki bírák voltak a szavazók, jegyzők Krenedics Gyula és dr. Kállay Miklós. — A főügyész képviseletében a vád előterjesztésére Sélley Barnabás dr. alügyész jelent meg, a vádlott védelmét Kovács Pál vitte.

Az esküdtszék a következőkép alakult meg; Bakos János, Kléh László, Felner Ferencz, Légrády Béla, Kausser János, Herman Frigyes, Gallovits Viktor, Debreczeni István, Devecsis Ferencz, König László, Egressy Péter, Bölsceky Lajos rendes tagok, póttag már csak egy állott rendelkezésre: dr. Bamberger Béla.

Az elnök kihallgatja Bonitz Ferenczet, aki 28 éves, rom. kath. nős, lapszerkesztő. Felolvassák először a bevádolt német előfizetési felhívást.

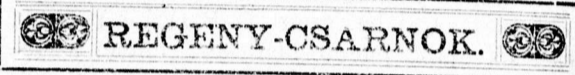
Elnök: Ön irta ezt a felhívást?
— Én; Lepényi Miklós szerkesztő kért meg annak elkészítésére.

Most felolvassák a kir. főügyésznek azt a vádlevelét, mely a zsidó rituális gyilkosságokkal foglalkozó röpiratból emel ki vagy két írott ivre valót, melynek minden egyes passzusa a vádhatóság izgatás az izraeliták vallása ellen. (Lásd távirat.)

A törvényszék köréből. Polgár Béla törvényszéki aljegyzőt, a büntető ügyosztálytól, a polgári ügyosztályhoz helyezték át. — Hrabal Ottó törvényszéki aljegyző négy heti szabadságot kapott. Tegnap már megis kezdte pihenő idejét.

Sajtótárgyalások. A nagyvárad esküdtszék a jövő hó első felében két ízben is ítélkezni fog, még pedig az aradi lapokban megjelent sértő közlemények miatt. A nagyvárad sajtóbiróság október hó 7-ére tüzte ki a Csányi György aradi lakos által Hoffer György budapesti lakos ellen megindított sajtóper tárgyalását. Október 14-re pedig a nagyvárad kir. ügyészség által Vledényi-Schankebank J. aradi szerkesztő ellen indított sajtóper tüzte ki. Ez utóbbi ügyben a végtárgyalást egy ízben már elnapolták.

Lopott óra. 1896. július 15-én, Pável Anna 32 éves hajadon, a várad-velencei állomáson várta urnóját, ki azonban nem érkezett meg a fürdőből. Jött az urnó helyett egy pinczér, ki elcsábította a leányt. Azonban a szerelemnek nagyon drága volt az ára, mert Pável Anna a pinczér zsebéből egy százhusz forint értékű aranyórát kilopott. Így került aztán az ügy a kir. törvényszékhez, hol tegnap foglalkoztak ez ügygyel. Pável Anna szemlesütve vallott, illetve tagadott, ennek daczára, mégis rásózták a §-t, mely szerint a tolvaj leányzó nyolcz hónapig lesz köteles az állam költségével táplálkozni. Felebbezett az elítelt is, az ügyész is.

A forgácskisasszony.

— Elbeszélés. —

12

Írta: VALNICSEK BÉLA.

Gyula furcsa szemeket meresztett barátjára.

— Hegyesi ur, szólt Mariska még nem telt be szép vidékünk élvezésébe?

— Valóban, Ida kisasszony is segítségemre jött s így — tovább tartott.

— Ah, ez pompás. Tehát ha egyedül gyönyörködik, hamarabb közibünk kerül?

— Természetesen.

— Nem épen.

— Nem? Pedig a dolog egyszerű. Így kettőt élveztem egyszerre. A szép kilátást és Ida kisasszony jelenlétét.

Ez hatalmas bók volt és Gyula még tágabbra meresztette szeméit s amint magukra maradtak Hegyesivel, első dolga volt megkérdezni barátjaitól, miként történt a változás.

Hegyesi mosolygott. Erre a kérdésre elvontam készülve; mindjárt gondoltam, hogy fel fog tenni előttem viseletem, meg a bókom. Tudod, mi ennek a nyitja?

— Nos?

— Bocsánatot kértem a forgácskisasszonytól és elmondta, ami közte s Idaközött történt a terrazonon. Mégis szép tőle, fejezte be szavait Károly, hogy hozzám jött s megszólított.

— S rám vonatkozólag mit mondtál neki?

— Hogy nyugodt lehet. S ebben teljességgel igazam van; nemde? Te nem fogod vele éreztetni, hogy mindent tudsz.

— Nem; bizhatol bennem. És most térjünk a dologra. A hölgyek előtt azt mondtad, hogy tanácsért jössz hozzám.

— Ugy van; tulajdonképen azért jöttem.

Néhány hónap mulva képviselőválasztások lesznek s engem akarnak megtenni a bizottság elnökének. Mit gondolsz, elfogadjam?

— Erre nézve akarod tanácsomat?

— Igen.

— Akkor felelj kérdéseimre. Melyik párt akar elnökének?

— Természetesen a néppárt.

— Van-e pénzed? Mert a néppárthoz is kell ám, zászlókra, kokárdákra, kocsikra.

— Majd lesz.

Erre ugyan nem lehet sokat adni, de mégis jobb a semminél. Aztán egészséges a tudód?

Erre magad felelj; vizsgáld meg előbb.

Részben ezért is jöttem.
Gyula megvizsgálta barátját.
Auricze, ha a pénztárczád olyan.

— Értem.
— És a természeted milyen? Nem undorodol a pomádés, tüskés bajszoktól?
— ? ? ?
— Ugy értem, hogy ell majd csokolózod eleget és nem ám cseresznye ajkakat. Még brudert is kell innod az atyfiakkal.
— Hazámért azt is megteszem.
— Akkor bátran elfogadhatod.
— Komolyan mondd?
— Persze.
— Jól van elfogadom Eddig haboztam, hanem most te mondd, elfogadom.

És elfoglalta, aminek a zebegényiek szerfölött megörültek, mivel ritkán akad valamelyik pártnak oly derék elnöke, mint Hegyesi Károly. Ő majd gondoskodik becsületes képviselőjelöltől, aki szívesen viseli az ügyüket.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A király és a fölosztatás.

Budapest, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
Báró Bánffy miniszterelnök egy hónap előtt előterjesztést tett a királynak a törvényhozás felosztása iránt: de a király nem adta ahhoz beleegyezését. Bánffy ahelyett, hogy levonta volna ebből a következményeket, a királynak újabb előterjesztést tett, hogy a kvóta-kérdésben a korona döntsön. A király ezt is visszautasította. Bánffy ekkor sem találta hogy a király másodszori bizalmatlanságából levonja a következményeket; hanem másodszor is előterjesztette a királynak az országgyűlés fölosztatására vonatkozó javaslatát. A király ezuttal bizonyos fentartással elfogadta azt.

Király a hadgyakorlaton.

Csáktornya, szeptember 21. (Saj. tud. táv.)
Ő Felsége ma reggeltől fogva részt vett a hadgyakorlatokon annak daczára, hogy a tartós eső nagyon kellemetlenné tette a tartózkodást a szabadban. Blanka főhercegnő kocsiban követte és szemlélte a hadmozdulatokat, melyeknek távolról s közelből nagy néző közönségük akadt.

Szeptember 20-dika Rómában.

Róma, szeptember 21. (Saját tud. távirata.)
A lapok konstatálják, hogy a közönség igen csekély számban vett részt, a Porta Pián lőtt rés hivatalos ünnepélyén; a város csak alpolgármestere által volt ott képviselve. A radikálisok tegnap több helyütt gyűléseket tartottak, melyekben a monarchia ellen tüntettek, a Porta Piához közel esik a szocialisták főtatalkozó helyük, ahol este több szónok a népámitásáról beszélt, a Porta Pia — ugymond az egyik tehetetlen zsarnokságot hozott az olasz nemzetre.

A zsidó vérvád.

Budapest, szeptember 21. (Saj. tud. táv.)
A zsidók elleni vérvádról szóló német műfordítójának sajtópört egész nap tart; esti tizenegy órakor vonulnak vissza az esküdtek verdiktjük hozatalára.

Vaskapu megnyitása.

Budapest, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
A Vaskapu megnyitása körül foganatosítandó közbiztossági intézkedések megtételére Sellyey, miniszteri tanácsos, az állami rendőrség feje és több rendőrtiszt ma Zimonyba utaztak, honnan a hely színeére kocsin és hajón indulnak.

Bolgár fejedelemasszony.

Várna, szept. 21. (Saját tud. távirata.)
A fejedelem asszony névünnepe alkalmából a metropolita ma hálaadó isteni tiszteletet tartott.

Harcok Macedoniában.

Athén, szept. 21. (Saját tudósítónk távir.)
Egy felkelő banda megtámadta a török határőrjáratot Grebena mellett és kényszerítette a visszavonulásra, több halott hátrahagyásával. Újabb felkelő bandák is alakultak, melyek folyton nyugtalanítják a törököket.

KÖZGAZDASÁG.

Országos ipari kongresszus.

— Eredeti tudósítás. —

Budapest, szept. 21.

Nagy jelentőségű kongresszus nyílt ma meg a kiállítási ünnepélyek csarnokában. Az ország minden részéről közel nyolczszáz iparos rándult fel a tanácskozásra. A tanácskozásokat a következő szakosztályokban folytatják. I. Vas és fémipar, gépipar, elektro technika, járműipar. II. Építési ipar, butoripar. Agyag- és üveg ipar. III. Bőripar. IV. Papir- és sokszorosító ipar. V. Vegyészeti ipar. VI. Bor- és szeszes italok. Élelmi iparcikkek. VII. Vegyes iparágak.

Az elnöki asztal körül helyet foglaltak Vörös László államtitkár, gróf Zichy Jenő, Matlekovits Sándor, Ráth Károly, Mudrony Soma, Geléri Mór, gömöri Szontagh Pál, dr. Horváth János, Zay miniszteri tanácsos, lovag Falk Zsigmond, Profovin Géza és Krétsch Rezső. A közönség sorában ott voltak: Hüttl Tivadar, tóvárosi Fischer Ignác, Zilahi Simon, Wolfner Tivadar, Zboray Béla, Török György, Wagner Jenő dr., Tóth Endre, Pucher József, Törley József stb. Madary Gábor, Wolfner Lajos, Schmidt József a kiállítás igazgatója.

Az ülést Ráth Károly, mint az előkészítő bizottság elnöke nyitotta meg rövid és nagy tetszéssel fogadott beszéddel. Üdvözlö a magyarországi gyáriparosokat és a magyar iparnak lelkes barátait és támogatóit. A előkészítő bizottság a napirend összeállításánál tartózkodott attól, hogy elméleti kérdéseket tűzzön a napirendre, mert úgy gondolták, hogy a tanácskozás akkor lesz leggyakorlatiasabb, ha maguk az érdekeltek konstruálják a tárgyalandó kérdéseket. Utal továbbá arra, hogy a szakosztályok összeállításánál lehetőleg rendszerességre törekedtek ugyan, de nehogy a szakosztályok száma túlnagy legyen, kénytelenek voltak bizonyos különböző iparágakat is egy szakosztályba egyesíteni. Indítványozza továbbá, hogy a kongresszus elnökeivé gróf Zichy Jenőt mint a magyar iparnak mindig buzgó és lelkes vezérét, valamint Matlekovics Sándort válassza meg. Indítványozza továbbá, hogy két budapesti és két vidéki alelnököt, két budapesti és két vidéki jegyzőt választanak. Az ülést megnyitja.

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után a kongresszus felkiáltással gróf Zichy Jenőt és Matlekovics Sándort választja meg elnökeivé.

Ezután Vörös László államtitkár üdvözölte a kereskedelemügyi miniszter nevében a kongresszust és kijelenti, hogy azokat a határozatokat, amelyeket a kongresszus hozni fog, figyelmében részesíti maga a kormány. Végül ama óhajának adott kifejezést, hogy az iparosok, a külön iparágak olyan intézményt tartanak fenn, a mely alkalmat adjon a kormánynak arra, hogy az iparosok közóhaját figyelemmel kísérhesse és a közérzületet megismerhesse.

Ezután Zichy Jenő gróf tartott nagyobb-szabású beszédet.

A kongresszus tisztikarát így alakították meg: lovag Falk Zsigmond, Ráth Károly, Serly Ede (Debreczen) Kovács József alelnök, Dr. Krepesi Rezső, Geléri Mór, Szávai Gyula, Schuber Ignác jegyzők, Topits József háznagy.

A megnyitó ülést miután a szakosztályok

megalakultak, Zichy Jenő gróf néhány szóval berekesztette. A gyűlés berekesztése előtt elhatározták, hogy a királyhoz üdvözlő sürgönyt menesztenek.

A szakosztályok ezután mindjárt tanácskozásra vonultak vissza.

A kongresszus III-ik szakosztálya, a melybe az építési ipar, butoripar, agyag és üvegipar van beosztva rögtön megtartotta alakuló ülését. Elnökké Pucher Józsefet, társelnökké Bálint Sándort és tóvárosi Fischer Ignácot választották meg. Fischer indítványára kimondották, hogy a részletes tanácskozást holnap, kedden délelőtt 10 órakor kezdik meg a kiállítási Lippert-féle vendéglőben. Ez uton is felhívják a szakosztály tagjait, hogy teljes számban jöjjenek el.

Az általános ipari érdekeket tárgyaló szakosztály, mely az ünnepélyek csarnokának emeleti termében ülészik a következőleg alakult meg: elnök lett Matlekovics Sándor, alelnök Ráth Károly, jegyzők: Krejdsi Béla dr. és Sugár Gyula dr.

Megalakultak még a budapesti szakosztály, a vegyészeti szakosztály, a papir és vegyes tárgyak szakosztálya.

Terménytőzsde.

Budapest, szeptember 21.

B u z a tavaszra, bácskai	6.99
» tavaszra, északi	7.01
» szeptember-októberre, bácskai	7.26
» szept.-okt.-re északi	7.28
R o z s tavaszra bácskai	6.80
R o z s tavaszra, északi	6.32
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	3.68
» jun.-jul.-ra, északi	3.70
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	11.25
» aug.-szept.re, északi	11.35

Szerkesztő postája.

Rév. A küldött »czáfolat« voltaképpen polemia egy Ön előtt ismeretlen egyéniséggel; biztosítjuk azonban, hogy ez a legmegbízhatóbb forrásból merítette azt a közleményt és újabb kérdésünkre újból elvállalta a felelősséget annak hitelességeért: ily körülmények között nyugodjunk meg közösen abban, amin nem lehet változtatni.

NAGYVARADI SZINKÖR.

Kedden, 1896. szeptember 22-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este 7 órakor fölemelt helyárrakkal:

B É N I B Á C S I

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán 1896. szeptember hó 23-án,

E. KOVÁCS GYULA 40 éves jubileumául.

N A D Á N Y I G Y Ö R G Y.

Dráma 5 felvonásban.

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Kiadó ház.

Nagy-Magyar-utcza 330.
házsám alatti ujjonnan
épült ház 4 szoba, 2
konyha, kamara, pincze,
mosókonyha, stb. hozzá-
tartozókkal együtt 196 3-8

november 1-től kiadó.

— EGYHAZI NYOMTATVANYOK. —

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREK

beszerezhetők.

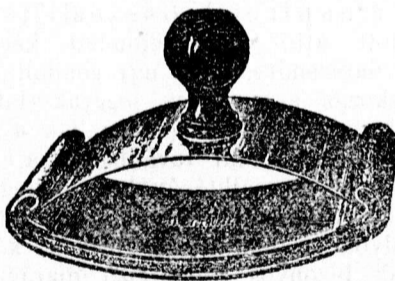
Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajz-papirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fénnyezett (pausa) vásznat Csinos névjegyek nagy választékban, bál meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb.*

Kitünő minőségű

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárakat.

Itatóspapírt és porzót.

I r o n t.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok elcsón és pontosan elkészítettnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.